

Høringsuttalelse (KF-340)

Referansenummer: WJPUNG

Registrert

dato:14.09.2018

23:37:22

Innledning

Uttalelsen gis

- Personlig
 På vegne av foretak/lag/forening

Opplysninger om innsender

Fornavn

Espen

Etternavn

Vesteraas

Adresse

Juvikstølen 53

Postnummer

5916

Poststed

ISDALSTØ

Telefon

40831700

E-post

espen@vesteraas.no

Høringsuttalelse

Høringsuttalelse

Velg høringsuttalelse:

- Arealinnspel til kommuneplanen sin arealdel 2019-2031
 FV57 Gang- og sykkelveg Skodvin Vågseidet

Uttalelse

Det er svært kritikkverdig at et privat selskap har klart å presse kommunen til å unnta området Lonena til å ikke være en del av Knarvik / Alversund.

Det må derfor være svært viktig at Lonena tas inn i en helhetlig plan for arealdelen slik at kommunen kan få tilbake muligheten til en helhetlig planlegging for å unngå utfordringer som en utbygging av nye områder fremfor å fortette allerede eksisterende bebygde områder vil føre til.

(Les hele artikkelen som linkes til her, som anses som en del av min uttalelse: <https://www.nrk.no/finnmark/xl/byene-i-skyggen-1.14160659>)

Dersom det bygges i Lonena vil Knarvik se en forskyvning og over tid en forflytning av sentrum fra dagens område og opp mot Lonena på grunn av bygningsmasse og type.

Å bygge i Lonena fremfor å fortette eksisterende bebygde områder vil være til stor skade for folkehelse da dette vil medføre et forringet tilbud for barn, unge, eldre og bevegelseshemmede uavhengig av ressurser. Det er et kjent faktum gjennom forskning at fri natur er en av de beste forebyggende tiltakene og behandling av en rekke somatiske og psykiske lidelser som har stor innvirkning på folkehelsen.

(Under er teksten fra NRK-artikkelen limt inn)

Byene i skyggen

Hva gjør du når byen du har kjær blir kåret til den styggeste i landet? Du gjør som Ommund: Kjemper med nebb og klør for å bevise det motsatte.

PUBLISERT 2. SEP. KL. 07:55 Julie Kristin Karlsen Groseth

Journalist

Stygg. Dårlig planlagt. Kjedelig. Det er vanlige fraser jeg hører om Alta. I sommer flyttet jeg tilbake til denne byen i Finnmark etter å ha vært et halvt år hjemme i Buskerud. Mange av mine venner som har vært her på besøk, synes ikke byen jeg nå bor i er noe tuss. Spørsmål som «bor du her?» og «er dette egentlig en by?» kommer på løpende bånd. Og Nordlysbyen er ikke alene om å få slike kommentarer slengt etter seg. Drammen, Mo i Rana, Moss og Førde. De har alle blitt kåret til Norges styggeste by. Det har fått meg til å tenke: Hvorfor er det slik? Hvorfor har disse byene fått dette stempelen? Gikk planleggingen feil? Kan de snu det og bli Norges fineste by?

Alta sentrum

Byen i Vest-Finnmark ser kanskje liten ut fra lufta, men det er den mest folkerike i hele fylket.

FOTO: ALLAN KLO / NRK

Sjefen over byen Ommund Heggheim setter foten innenfor dørene til rådhuset. Han vinker og nikker til ansatte han har jobbet med i en årrekke. Han er en mann av autoritet. Det merker man. Ikke så rart. Han har vært både politiker og plan- og utviklingssjef i Alta kommune. Sistnevnte i 21 år. Nå er mannen som var med å bygge opp byen 74 år gammel. – Da jeg flyttet hit, kunne jeg plukke multer der sentrum nå ligger, sier han mens han går nedover trappene til arkivet hvor plantegningene ligger gjemt. Han skal vise meg kart over byen. Kart som bare finnes her nede. Ommund river av seg den blå jakken og begynner å dra fram mappene som står i hyllene. Han sier ikke stort, så jeg stiller det spørsmålet jeg lurer aller mest på. – Ommund! Synes du det er stygt her i Alta? I det mørke rommet under bakkenivå blir det helt stille. Ommund ser ned i bakken før han snur seg mot meg. Han er stram og alvorlig i blikket. – Jeg syntes du er litt kjepphøy som kommer hit som søring og forteller meg at byen er stygg. Jeg står der litt skrekkslagen og ser på Ommund. Det er ubehagelig. Jeg har fornærmet han. Jeg har fornærmet byen han har vært med å bygge opp.

Ommund inne i arkivet

Ommund flyttet til Alta i 1967. Siden den gang har han måttet forsvare byen han har blitt så glad i.

FOTO: JULIE GROSETH / NRK

Nordlysbyen

Alta

By i Alta kommune i Finnmark fylke

Byen ligger innerst i Altafjorden og er Finnmarks største by

Finnmarks mest folkerike by

Omtrent 20.000 innbyggere

Har hatt bystatus siden 2000

Men hva er det egentlig kritikken går ut på? Alta består enkelt forklart av tre deler. Ett senter i øst, ett i vest og ett midt imellom. Det som ligger i midten er sentrum. Eller City, som det kalles på folkemunne. Det som Ommund og politikerne på 80- og 90-tallet var ansvarlig for å bygge opp. Byggene i bykjernen består av lave, grå bokser som rommer kjøpesenter, butikker, restauranter og hotellrom for reisende som vil oppleve Norges nordligste fylke. Folk synes rett og slett ikke det er estetisk fint. Det er fargeløst og tomt. – Jeg kjenner til kritikken. Vi har hørt det mange ganger før. Ommund er fortsatt ordknapp. Han setter seg ned på kne og drar fram en papirmappe det står «eldgamle planer» på. Stemningen er rar. Du kan føle den. «Dette var jo en dårlig start» tenker jeg, mens jeg knipser bilder i all stillhet. Vi utveksler noen få ord. Men så snur det. – Jeg skal fortelle deg hva som skjedde med Alta. 74-åringen senker skuldrene og ser på meg. Han vil at jeg skal forstå at byen har en historie. Hvorfor den ser ut som den gjør.

Eldgamle planer

Inne i arkivet ligger plantegninger og kart som ikke finnes digitalt. Her er det mapper som ikke har sett dagslys på mange år.

FOTO: JULIE GROSETH / NRK

... Norges styggeste by?

Førde

Er en by i Førde kommune i Sogn og Fjordane fylke

Det er den mest folkerike kommunen i fylket

Tettstedet Førde har omtrent 13.000 innbyggere

Fikk bystatus i 1997

Men før vi går inn på historien til Alta, så skal vi se på andre byer. For Nordlysbyen er ikke den eneste stygge byen i Norge. Den tittelen er det nemlig flere byer som har «kjempet» om opp gjennom årene. I 1988 skrev Jan Nyberg en reportasje i Bergens Tidende, der han kåret Norges styggeste tettsted. Den kåringen var det Førde som vant. Kapittelet om fjordbyen lyder slik: «Verst av alle er kanskje Førde. Mer enn en bygd er Førde i dag en sosialdemokratisk fiksjon, skapt av tanken om at ting er alle menneskers mål, mer enn at alle ting sine mål er mennesket. Har du penger skal du ikke mangle noen ting i Førde.» I 2007 ble byen igjen kåret til Norges styggeste, men da av leserne til Dagens Næringsliv. Og «evig eies kun et dårlig rykte», som Henning Kvitnes synger. I 2016 hadde Dagsrevyen et innslag om byplanlegging. Byen som ligger ved elven Jølstra ble trukket fram som den dårligst planlagte i hele Norge.

Førde sentrum

Førde ligger innerst i Førdefjorden omringet av flott natur. Men det er ikke nok for å bli en vakker by.

FOTO: OLE KOLLSTRØM HELLEVANG / NRK

Er det hold i utnevnelsene? På et kontor på det nybygde rådhuset i Førde sitter Julie Daling med plantegninger og notater. Hun er godt forberedt. Vi tar praten over telefon. – Det er klart Førde har noen utfordringer. Men at byen er den styggeste og dårligst planlagte i hele Norge, vil hun ikke gå med på. Hun er lystig i stemmen. Julie er åpenbart vant til å måtte forsvare byen hun er født og oppvokst i. Nå er hun nytilsatt byplanlegger i kommunen. Hun mener Førde har mye å være stolte av. At de har brukt kritikken til noe positivt. At byen skal bli enda finere enn den er nå. Men hva gikk galt i Førde og Alta?

Julie Daling

Julie Daling står på den nye terrassen til Førde rådhus. Et av mange nybygg som skal sørge for at Førde kvitter seg med det dårlige ryktet.

FOTO: OLE KOLLSTRØM HELLEVANG / NRK

Gjenreisning av bygda Praten mellom Ommund og meg går lettere. Vi snakker om løst og fast. Jeg har satt meg ned på en stol som står midt i rommet for å se hva han har dratt fram fra mappen det står «eldgamle planer» på. – Det er slik Alta skulle sett ut. Ommund studerer tegningen som ligger på gulvet. En tegning som også er hengt opp i etasjen hvor byplanleggerne holder til. En tegning som viser hvordan byen i Vest-Finnmark var tenkt å se ut. – Denne planen måtte vi gå bort ifra. Det er tegningen til Erik Lorange, kanskje en av Norges mest kjente arkitekter. Etter nedbrenningen av Finnmark under krigen ble Alta en del av Brente Steders regulering – et statlig finansiert prosjekt hvor byer og tettsteder ble gjenreist. Et prosjekt Lorange tegnet. Han ville at sentrale funksjoner i Alta skulle legges i Bukta. Ved havet, mellom bygdene som ble gjenreist i øst og vest. Slik ble det ikke. – På den tiden hadde man ingen som helst fantasi om at Alta ville bli en by. Da måtte man vært synsk, sier Ommund mens han stryker hånden over tegningen. Erik Lorange sin plan

Slik hadde Erik Lorange sett for seg at Alta skulle se ut. Med alle sentrale funksjoner i Bukta. Nå ligger sentrum på det hvite området ved Midtbakken.

FOTO: JULIE GROSETH / NRK

En gave fra staten Men hvorfor fulgte de ikke Lorange sin plan? 60-tallet er i anmarsj. En viktig epoke i Nordlysbyens historie. Også Førdes vei mot by starter samme år. I 1965 ble begge bygdene pekt ut som regionsentre. Det hadde staten bestemt. De skulle bygges opp. Bli attraktive. Få arbeidsplasser. De skulle bli byer. I landbruksbygda Førde kom sentrale bedrifter som meieriet og slakterhuset til. – Byggene skulle opp i raskt tempo, og man tenkte nok ikke så mye på estetikk den gang, sier Julie Daling. I 1965 var det tenkt at regionsenteret skulle huse 60.000 innbyggere.

Kanskje litt vel optimistisk. I dag bor det 13.000 mennesker der. Men det til tross: Førde har vokst til å bli en fjordby. Det motsatte skjedde i Alta. Mens førdeanerne fikk bygningene plassert i vannkanten, gikk kommunen i Vest-Finnmark bort ifra havet. Årsaken var splid mellom de to bygdene i øst og vest. Hvem skulle få vekst? Hvem skulle få alle arbeidsplassene? De klarte ikke å bli enige, og nærings- og industribyggene ble lagt midt imellom. Det som i dag er sentrum. Bygd blir til by. Ommund åpner bildøren og kroker ryggen. Vi er på bakkeplan igjen og har kommet oss til bykjernen. Det er grått ute, og det legger seg en skygge over byggene som kranser gågaten. Duskgregnet gjør det kjølig, og byggene virker nesten enda gråere enn de vanligvis gjør. Samtidig har samtalen beveget seg til de årene Ommund var plan- og utviklingssjef i kommunen. Det var på slutten av 80-tallet, og kommunen visste at Nordlysbyen måtte bygges ut ytterligere. De trengte et nytt sentrum, og kommunestyret bestemte seg for å satse på myra, hvor alle industri- og næringsbyggene lå. Fra 90-tallet og fram til Ommund ble pensjonist ble det investert millioner av kroner på City. – Gjorde dere riktig ved å satse på myra? Ommund ler. Kanskje første gang i løpet av de timene vi har tilbrakt sammen. – Riktig og riktig. Han endrer sitt bastante synspunkt. Kanskje fordi han vet at kommunen har fått mye kritikk for avgjørelsen de tok. – Kanskje skulle vi ha tenkt mer på havet. Men det jeg angrer mest på er at vi ikke bygde flere boliger i sentrum, sukker Ommund.

Ommund ute i Alta sentrum

Ommund peker på et av de første byggene som ble satt opp da han var plan- og utviklingssjef i kommunen.

FOTO: JULIE GROSETH / NRK

Fire fellestrekk Hva er egentlig fellesnevnerne for Alta og Førde? Hva er det som gjør disse to byene stygge? Det er fire punkter som både Julie Daling og Ommund Heggheim erkjenner kan være problemet. Begge byene er spredt utover et stort areal. I Alta er det seks kilometer fra den ene siden av byen til den andre. I Førde noe mindre, men det er fortsatt lange avstander. Byene er bygd på bilenes premisser. Ikke så rart når bebyggelsen er såpass spredt. I tillegg har Førde svært mange pendlere. Da er det viktig med nok parkeringsplasser og gode fremkomstmuligheter inne i byen. Så er det bebyggelsen, da. I Førde er det fortsatt bygg som bærer preg av industrialiseringen på 60-tallet. Det samme med Alta. Nye bygg har kommet til, men det er likevel mye som henger igjen. Og ikke minst, de sliter begge med mangel på folkeliv. I finnmarksbyen bor under én prosent av befolkningen i sentrum. I fjordbyen noen flere, men de fleste boligene er plassert i dalsidene. Når butikkene stenger, forsvinner folk, og det blir stille i gatene. Norges fineste by? Men er det håp? Kan feilene rettes opp? For det er ikke kult å bli kalt stygg. Det vet Drammen. «Harrybyen i øst.» «Norges styggeste by.» Kjært barn har mange navn. Det var så ille i jappetiden at Drammen ble en investeringsfri sone, og mange har vel hørt ordtakene «Bedre med en dram i timen, enn en time i Drammen». – Her var stedet alle reiste fra og ingen reiste til.

Tore Opdal Hansen

Tore Opdal Hansen har vært ordfører i Drammen i 15 år og medlem av Drammen bystyre siden 1980.

FOTO: TROND VESTRE / NRK

Tore Opdal Hansen sier det med en lattermildt tone. Han er mannen som har fått til det umulige. Ordføreren sammen med innbyggerne har klart å kvitte seg med stemplet som Norges styggeste by. Hva har de gjort? Hva har Alta og Førde å lære av Drammen? Mannen som har sittet i førersetet siden 2003, drar litt på ordene. Han er forsiktig med å si hva de to byene burde gjøre, men jeg vet at han har noen gode tips: Han har reist land og strand rundt for å avsløre hemmeligheten. – Det finnes ingen «quick fix». Hansen forteller at det tok Drammen flere tiår å kvitte seg med det dårlige ryktet. Elven som renner gjennom byen var lenge forurenset av kloakk og annet lugubert avfall. På 90-tallet ble den rensert og elven ble byens midtpunkt. Veinettet har også fått en oppfriskning og nye, flotte bygg har kommet til. – Jeg tror man først må innse at det er et problem, så kan man jobbe kontinuerlig med å forbedre byen. Det tar tid, sier Hansen.

Drammen by

Drammen har gått fra å være en investeringsfri sone til å bli en attraktiv by. De siste årene har byen hatt en befolkningsvekst på over to prosent.

FOTO: RUSHDA SYED / NRK

Evig eies kun et dårlig rykte Så hvordan kommer fremtiden til Alta og Førde til å bli? I Førde har de satt i gang 20 ulike tiltak for å kvitte seg med stempelet som Norges styggeste by. De skal blant annet bygge flere boliger, fortette og

restaurere byggene i sentrum.– Vi skal få det så fint her! sier Julie Daling.Hun gleder seg til å ta fatt på oppgaven med å endre ryktet til byen som ligger i hjertet av Sogn og Fjordane.Men for Ommund er det annerledes. Han er pensjonist nå, og framtiden til finnmarksbyen ligger ikke i hans hender lenger.Vi setter oss ned på en benk i sentrum. Han drar igjen glidelåsen på den blå jakken og stryker seg på låret. Han ser seg rundt. De siste årene har det kommet nye og mer estetisk fine bygg til.– Gi Alta noen tiår. Da kan vi si at byen har blitt kjempefin.Han løfter opp armene for å illustrere. Han er optimistisk. Kanskje kan byen hans bli én av de fineste i landet.Men det får meg til å tenke.I løpet av de timene jeg har vært sammen med han, har det gått opp og ned. Han har vært sint for at jeg har kalt byen stygg og det ble dårlig stemning. Men så har han sakte, men sikkert innrømmet at byen har utfordringer. Jeg må bare spørre igjen.– Helt ærlig! Syntes du det er fint her? – Ja! Ut fra de forutsetningene vi har hatt, er Alta er en fin by! Også den dag i dag.